

«Ο ρόλος του σχολικού συμβούλου στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας»

Μακρή Δήμητρα

Σχολική Σύμβουλος, Δ.Ε. Οικιακής Οικονομίας, Έδρα: ΔΙ.Δ.Ε. Α' Αθήνας
dimimacri@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο ρόλος του Σχολικού Συμβούλου στο πλαίσιο της άσκησης του βασικού ρόλου της εποπτείας συνάδει με τη προαγωγή της γνωσιακής ανάπτυξης του μαθητή, η οποία στο πλαίσιο του σχολείου του 21^{ου} αιώνα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη χρήση των Τ.Π.Ε. Συνεπώς, στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστούν αρχικά τα αποτελέσματα μιας προσπάθειας δημιουργίας ψηφιακών σεναρίων με Τ.Π.Ε από καθηγητές κλάδου ΠΕ15 – Οικιακής Οικονομίας που ανήκουν στο Γραφείο Σχολικών Συμβούλων με έδρα τη Δ.Δ.Ε. Α' Αθήνας. Στη συνέχεια, μέσα από μία ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, θα γίνει μία προσπάθεια να δοθούν σύντομα οι βασικές γραμμές για τη δημιουργία ενός σεναρίου στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό ο εκπαιδευτικός λαμβάνει υπόψη του τις παιδαγωγικές, τεχνικές και οργανωτικές προδιαγραφές, ενώ η επιλογή μιας στρατηγικής διδασκαλίας αποτελεί το κομβικό σημείο του σχεδιασμού.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Σχολικός Σύμβουλος, Οικιακή Οικονομία, Τ.Π.Ε.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

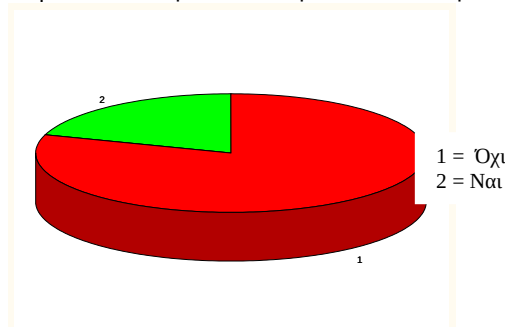
Στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα ο σχολικός σύμβουλος ασκεί το έργο της εποπτείας που είναι η επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, ενώ παράλληλα το άρθρο 1 του Ν. 1304/82 τον ενθαρρύνει για επιστημονική έρευνα στο χώρο του σχολείου. Τέλος, παρά την προσπάθεια του νομοθέτη ν' απαλλάξει το εποπτικό έργο της εκπαίδευσης από στοιχεία διοικητικού χαρακτήρα, αυτό δεν κατέστη εφικτό. Για το λόγο αυτό τόσο η εποπτεία της εκπαίδευσης όσο και η διοίκηση αλληλοσυμπληρώνονται και αμοιβαία μετέχουν σε ενέργειες κατά τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Όλα τα ανωτέρω σημεία έχουν ιδιαίτερη σημασία στην κατανόηση του έργου του Σχολικού Συμβούλου, η επιτυχία του οποίου βασίζεται στην αρμονική συλλειτουργία του με τους εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ο κατ' εξοχήν σκοπός της εποπτείας είναι η προαγωγή της γνωσιακής ανάπτυξης του μαθητή, ο εμπλουτισμός της προσωπικότητάς του και κατ' επέκταση η βελτίωση της κοινωνίας, ανάγκες τις οποίες υπηρετεί ο θεσμός της Παιδείας. Οι προκλήσεις για τη χρήση των Τ.Π.Ε. από τους μαθητές στο σχολείο του 21^{ου} αιώνα είναι μεγάλες, χωρίς όμως να υπάρχει αντίστοιχα συστηματικά ομοιόμορφη κατάρτιση για τους εκπαιδευτικούς έτσι ώστε να δομούν το μάθημά τους με βάση τα νέα εκπαιδευτικά δεδομένα. Μάλιστα οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ15 Οικιακής Οικονομίας αποτελούν μια απ' τις ειδικότητες με τις λιγότερες θεσμικές ευκαιρίες επιμόρφωσης και κατάρτισης. Για το λόγο αυτό, μετά από έρευνα, που διενεργήθηκε για τους εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ15 οι οποίοι ανήκουν στο γραφείο Σχολικών Συμβούλων Δ.Ε. με έδρα

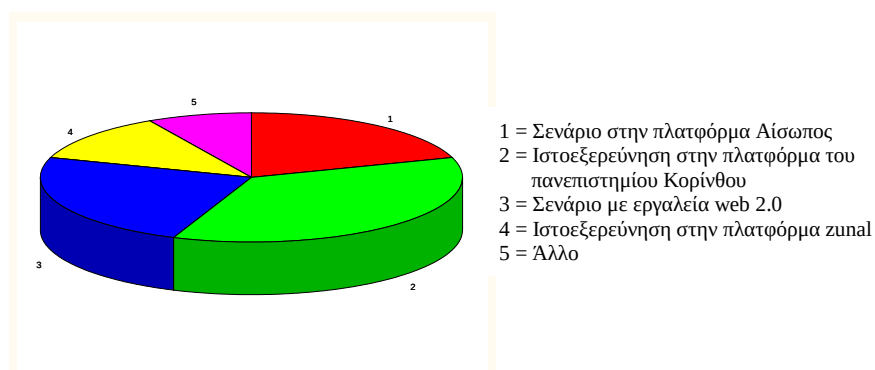
τη ΔΙ.Δ.Ε. Α' Αθήνας, εφαρμόστηκε ένα διετές σεμινάριο με απώτερο στόχο το στοχευμένο ψηφιακό εγγραμματισμό των εκπαιδευτικών αυτών με βάση την κατά λειτουργικά επίπεδα ταξινόμηση του Bloom, όπως την έχει προσδιορίσει στην εργασία της η Marta Turcsanyi-Szabs (Μακρή, 2015).

ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ Τ.Π.Ε.

Ο απώτερος στόχος του διετούς αυτού σεμιναρίου υπήρξε η δημιουργία ενός εκπαιδευτικού σεναρίου με χρήση των Τ.Π.Ε από τον κάθε συμμετέχοντα. Όμως παρότι το σεμινάριο ήταν στοχευμένο στον ψηφιακό εγγραμματισμό των εκπαιδευτικών και είχε ως παραδοτέο τη δημιουργία ενός διδακτικού σεναρίου, η εφαρμογή δεν υπήρξε υποχρεωτική για τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς, αλλά τέθηκε σε προαιρετική βάση. Συνεπώς, στην παρούσα εισήγηση πρόθεσή μας είναι να παρουσιάσουμε μέσα από τα δεδομένα που διαθέτουμε ότι έχει να κάνει σχέση με το παραδοτέο αυτό, δηλαδή τη δημιουργία του ψηφιακού σεναρίου. Αρχικά θα δούμε πόσοι εκπαιδευτικοί ενεπλάκησαν σε αυτή την προαιρετική διαδικασία, τη δημιουργία δηλαδή του σεμιναρίου με χρήση των Τ.Π.Ε. καθώς επίσης και ποιο είδος Τ.Π.Ε. χρησιμοποίησαν για την παρουσίασή του και για ποιο λόγο το επέλεξαν.

Γράφημα 1: Εκπαιδευτικοί που δημιούργησαν σενάριο βασισμένο σε εφαρμογές Τ.Π.Ε.

Γράφημα 2: Είδος Τ.Π.Ε.

Με βάση τα παραπάνω μπορούμε να πούμε ότι περίπου το ένα πέμπτο των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στο σεμινάριο επιχείρησαν να δημιουργήσουν προαιρετικά ένα εκπαιδευτικό σενάριο με τη χρήση των Τ.Π.Ε. Στο σημείο αυτό μπορούμε να πούμε ότι εάν και το ποσοστό αυτό είναι μικρό σε σχέση με το ποσοστό των συμμετεχόντων, εμείς το θεωρούμε παρόλα αυτά σημαντικό γιατί δε συνηθίζεται στα σεμινάρια οι εκπαιδευτικοί να δίνουν παραδοτέα. Συνεπώς, όσοι εκπαιδευτικοί εργάστηκαν για το σενάριο αυτό το

έκαναν από προσωπικό ζήλο. Από αυτούς οι περισσότεροι επέλεξαν την ιστοεξερεύνηση (Dodge, 1995) ως την καλύτερη διδακτική προσέγγιση για να δημιουργήσουν το σενάριό τους. Στην επιλογή αυτή σημαντικό ρόλο παίζει και το γεγονός ότι είχε γίνει ειδική αναφορά για τις ιστοεξερευνήσεις στο πλαίσιο της ενημέρωσης. Φυσικά η συμμετοχή στην πλατφόρμα «Αίσωπος» δεν αποτελούσε παραδοτέο του σεμιναρίου, όμως μία μερίδα από τους συμμετέχοντες θέλησε παράλληλα να δημιουργήσει κι ένα σενάριο στην πλατφόρμα αυτή. Ουσιαστικά το σεμινάριο λειτούργησε ως έναυσμα – κίνητρο για να μπουν οι εκπαιδευτικοί σε αυτή τη διαδικασία. Για την ιστοεξερεύνηση, χρησιμοποιήθηκε είτε η πλατφόρμα του πανεπιστημίου της Κορίνθου (οι περισσότερες επιλογές), είτε η πλατφόρμα zunal. Το μειονέκτημα της πλατφόρμας zunal ήταν ότι οι συμμετέχοντες μπορούσαν να διαμορφώσουν δωρεάν μόνο ένα σενάριο, για τη δημιουργία ενός δευτέρου σεναρίου η πλατφόρμα απαιτούσε συνδρομή. Αρκετοί θέλησαν να εντάξουν το σενάριό τους σε ένα εργαλείο γνωστό από τις Τ.Π.Ε., όπως ένα σενάριο με χρήση λογισμικού παρουσίασης σε αρχείο τύπου ppt, prezi, slideshare, ή blog κά. Ένα μικρό ποσοστό έφτιαξε ένα σενάριο, το οποίο όμως παρουσίασε με πιο παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή το παρέδωσε εκτυπωμένο σε χαρτί. Στο σημείο αυτό να σημειώσουμε ότι για τα σενάρια που προτάθηκαν για την πλατφόρμα «Αίσωπος», δεν υπήρξαν αρκετοί κριτές και για το λόγο αυτό δεν συγκροτήθηκε για τους συναδέλφους αυτούς αξιολογική κατηγορία για το αντικείμενο της «Οικιακής Οικονομίας». Συνεπώς, οι συνάδελφοι που πήραν μέρος στην πλατφόρμα «Αίσωπος» διαγωνίστηκαν σε άλλες κατηγορίες, όπως η κατηγορία για τις βιωματικές δράσεις.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΝΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΟΙΚ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Για να δημιουργήσουμε ένα εκπαιδευτικό σενάριο με τη χρήση των Τ.Π.Ε. χρειάζεται να έχουμε αρχικά υπόψη μας τις παιδαγωγικές, τεχνικές και οργανωτικές προδιαγραφές, ενώ η επιλογή μιας στρατηγικής διδασκαλίας αποτελεί το κομβικό σημείο του σχεδιασμού. Στη συνέχεια, μέσα από μια βιβλιογραφική ανασκόπηση που καθοδηγείται από τις προδιαγραφές και τη στρατηγική διδασκαλίας ορίζουμε τους:

- τους στόχους του σεμιναρίου
- το περιεχόμενο του σεμιναρίου

Ο πίνακας 1 παρουσιάζει συνοπτικά τα βασικά στοιχεία του σεναρίου με τις αντίστοιχες δραστηριότητες.

Στοιχεία σεναρίου	Δραστηριότητες
Μαθητικός πληθυσμός-στόχος Στόχοι διδασκαλίας Περιεχόμενο Αξιολόγηση	• Ανάπτυξη μιας στρατηγικής διδασκαλίας με βάση τις δεδομένες προδιαγραφές. Η στρατηγική της διδασκαλίας λαμβάνει υπόψη της ένα μοντέλο μάθησης (διδασκαλίας) και αποτελεί κομβικό στοιχείο του σχεδιασμού. • Προσδιορισμός των ειδών της γνώσης, όπως καθορίζονται από την επιθυμητή εκπαιδευτική δραστηριότητα. Να σημειώσουμε ότι η εκ των προτέρων κατάταξη των γνώσεων (δηλωτική, εννοιολογική, διαδικαστική γνώση) μπορεί να διευκολύνει τον προσδιορισμό των στόχων. • Καθορισμός όλων των επιμέρους στόχων της διδασκαλίας (με βάση την ταξινόμια του Bloom). • Προσδιορισμός και καθορισμός του προς επεξεργασία περιεχομένου τους (με βάση την

	ανάλυση της βιβλιογραφίας και όπου αυτό είναι αναγκαίο με βάση την κατάκτηση της απαιτούμενης τεχνογνωσίας). • Περιγραφή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τρόπο ώστε οι γνώσεις που θα αποκτηθούν να ταξινομούνται με σκοπό να διευκολύνεται η αναδιατύπωση των εκπαιδευτικών στόχων και η επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής διδασκαλίας. • Επιλογή των τεχνολογικών μέσων σε σχέση με την γενικότερη εκπαιδευτική στρατηγική. • Επιλογή δραστηριοτήτων αξιολόγησης ανάλογα με τους επιλεγμένους στόχους, όπως για παράδειγμα κουίζ για στόχους κατανόησης, ασκήσεις/ μελέτες για στόχους εφαρμογής και ανάλυσης, παραγωγή ενός εγγράφου ή ανάλυση προβλήματος για στόχους σύνθεσης και αξιολόγησης.
--	---

Πίνακας 1: Συνοπτική παρουσίαση δραστηριοτήτων ενός σεναρίου

Με βάση τα παραπάνω, αν θα θέλαμε να παρουσιάσουμε συνοπτικά το σχεδιασμό ενός σεμιναρίου θα λέγαμε ότι χρειάζεται:

- 1) Συγκέντρωση των πηγών
- 2) Δημιουργία ενός σχεδίου για το σενάριο
- 3) Συστηματική μελέτη της "εκπαιδευτικής στρατηγικής" με σκοπό την εφαρμογή της σε όλα τα στάδια του σεναρίου
- 4) Μελέτη σε κάθε βήμα, των προς παραγωγή δραστηριοτήτων
- 5) Σχεδιασμός μιας δομής για την κάθε δραστηριότητα (μοντέλα για τις σελίδες – μοντέλα για τις ασκήσεις)
- 7) Επαρκής προσδιορισμός των μέσων (εικόνες, κινούμενα σχέδια, ήχοι, ... για την παραγωγή), περιγραφή του περιεχομένου τους και σύνδεση με το αντίστοιχο πλαίσιο.

Ταυτόχρονα για την καλύτερη εμπέδωση της γνώσης είναι καλύτερα να παρουσιάζεται η ίδια η γνώση σε διάφορες μορφές και όχι σε μία μορφή. Για παράδειγμα, απ' το να παραθέσουμε μόνο ένα κείμενο είναι καλύτερο να το συνδυάσουμε παράλληλα με αρχείο ήχου με εξηγήσεις και κινούμενα σχέδια (εφαρμογή flash). Οι πολλαπλές παρουσιάσεις λαμβάνουν υπόψη τους την ποικιλομορφία των στυλ μάθησης (ακουστικό / οπτικό). Παράλληλα, η χωρική και η χρονική εγγύτητα διευκολύνουν τη συλλογή και την αποθήκευση του μηνύματος κυρίως για τους αρχαίους που δεν κινούνται με άνεση στην οθόνη. Τέλος, τα μηνύματα που δίνει το σενάριο χρειάζεται να είναι απλά, ενώ όλο το σενάριο πρέπει να διέπεται από την αρχή της λιτότητας και της απλότητας. Να σημειώσουμε επίσης ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι τεχνικές επιλογές είναι πολύπλοκες και για το λόγο αυτό χρειάζεται ένα αρχείο συνοδευτικό που παρέχει όλη την τεχνική στήριξη στον κάθε ενδιαφερόμενο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η προσέγγιση που θα επιλέξει ο Σχολικός Σύμβουλος στην εφαρμογή του εποπτικού και καθοδηγητικού του έργου είναι σημαντική. Η εποπτεία πρέπει να διακρίνεται για την ευαισθησία και τη συνέπειά της, ενώ παράλληλα χρειάζεται να σέβεται την προσωπικότητα και τις ατομικές διαφορές του κάθε εκπαιδευτικού και τέλος να τον στηρίζει στο πλαίσιο μιας συνεχούς εξέλιξης.

Από την αποκτηθείσα εμπειρία θεωρούμε ότι το σεμινάριο πρέπει να συνδυάζει ένα θεωρητικό και ένα πρακτικό μέρος, συλλογικές και ατομικές επιμορφώσεις και είναι πολύ σημαντικό οι γνώσεις να εφαρμόζονται και να μην παραμένουν σε θεωρητικό επίπεδο. Όσο αφορά τη συγγραφή του σεναρίου η στήριξη του σχολικού συμβούλου μπορεί να αποβεί καθοριστική σε τεχνικό, οργανωτικό και παιδαγωγικό επίπεδο.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε όλους τους εκπαιδευτικούς κλάδου ΠΕ15 που συμμετείχαν εθελοντικά στη δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων με Τ.Π.Ε. και δεν μπόρεσαν λόγω απόστασης να συμμετέχουν στην παρούσα στρογγυλή τράπεζα.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Γιοκαρίνης, Κ.Γ., (2000). *Ο Σχολικός Σύμβουλος*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Μακρή, Δ. (2015). «Βιώσιμες καινοτομίες των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση» στο *ΕΡΚΥΝΑ*, Τεύχος 6, Πρακτικά Συνεδρίου (Ειδικό). Σελ. 31-40. Αθήνα: ΠΑ.ΠΕ.ΔΕ.
- Dodge, B. (1995). *WebQuests: a technique for Internet-based learning*. *Distance Educator*, 1, 2: 10-13 ή /και στο διαδικτυακό τόπο <http://webquest.org/>
- Emin, V. (2016). *Conception de scénarios pédagogiques avec les TICE. Scénarisation pédagogique, modèles et outils*, Thèse réalisée au sein de l'équipe MeTAH du Laboratoire Informatique de Grenoble. URL: <http://docslide.fr/documents/conception-de-scenarios-pedagogiques-avec-les-tice-scenarisation-pedagogique.html>
- Parmentier Br. (2014). *Les TUICE à l'école, hors école*. IFP Nord Pas de Calais. URL: <http://docslide.fr/education/les-tice-panorama-des-usages-et-outils.html>